

1415—1915

HUSŮV LID—HUSOVI

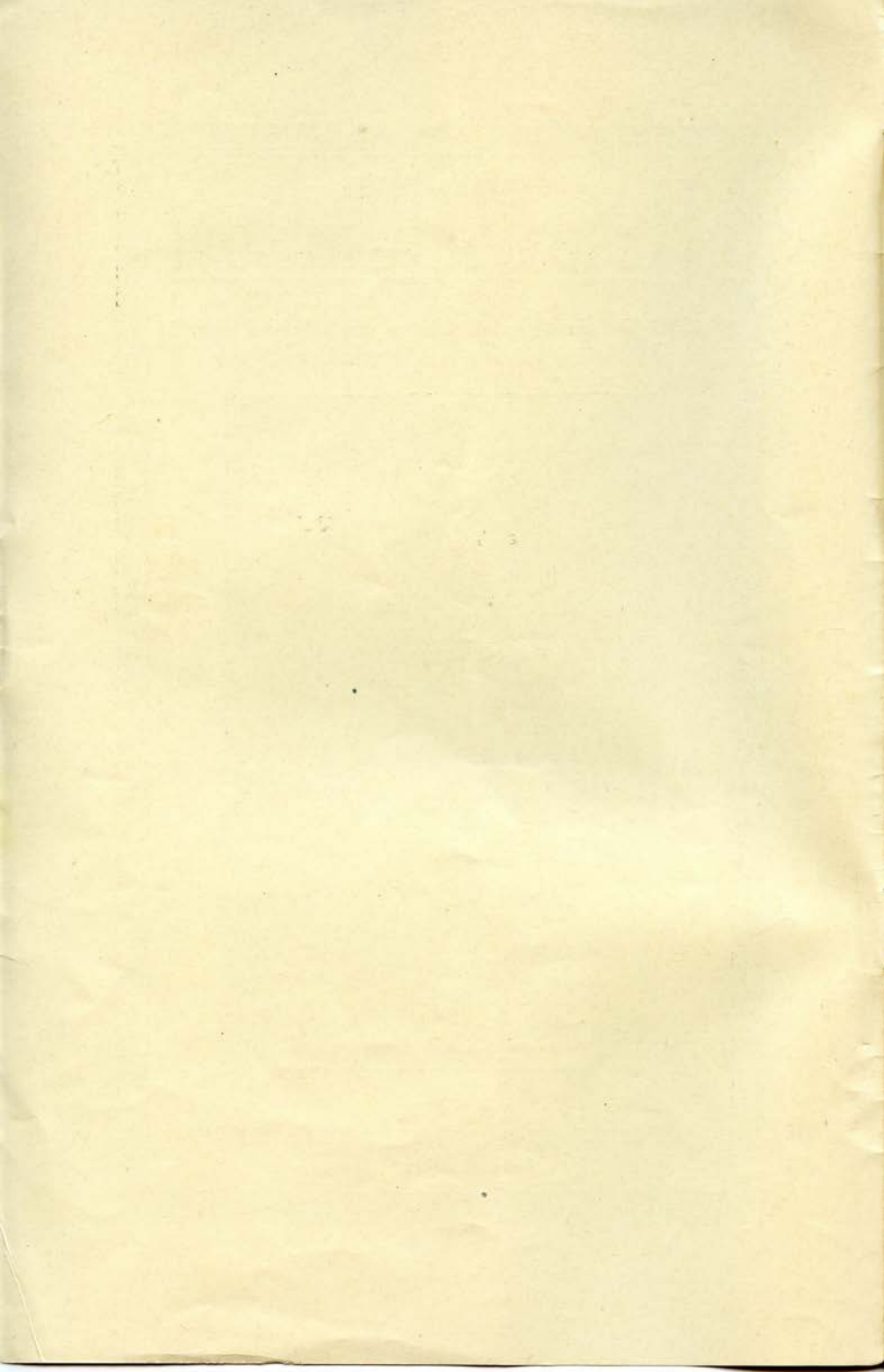
Jubilejní památce života a mučednické smrti
velikého reformátora Mistra Jana Husa

Věnují

SPOJENÉ ČESKÉ EVANJELICKÉ CÍRKVE

v Cedar Rapidsích, Iowa.

K JUBILEJNÍMU roku pětistyletého úmrtí Mistra Jana Husa dlouho se pohlíželo se zvláštní touhou od ctitelů jeho všude, kde se mluví řečí Husovou. Očekávalo se, že vyplyne mnoho požehnání z oslav Husových. Hojně se psalo, básnilo, řečnilo, mluvilo ve směru tom, jen aby se učinil důkladný podklad ku konečné výsledné činnosti. V Čechách ve vlasti Husově, kde celý národ se chystal vzdáti hold nejdárnějšímu svému synu, vřava válečná po většině zmařila i přípravy i oslavy. Kde srdce krvácí, tam těžko je oslavovat. I zdá se, jako bychom my, Češi američtí, měli aspoň částečně nahraditi, co tam ve vlasti je překaženo. Vážíme si každého, kdo hledí s úctou a oceněním k Husovi, byť i zásluha Husova brána byla s jedné a třeba méně podstatné stránky, než se stránky náboženské, která učinila Husa v pravdě Velikým My, čeští protestanté v tomto městě, jako všichni čeští protestanté, dědicové odkazu Husova, usnesli jsme se důstojným způsobem vzpomenouti v tomto pětistyletém jubileum, života, práce i smrti velikého reformátora, k němuž pohlížela vždy evangelická církev česko-moravská a její větev americká, jakožto ku svému zakladateli a duchovnímu otci. Proto vydáváme k uctění památky Husovy také tento spisek s přáním, aby vykonal při čtoucích své poslání a ukázal čím Hus byl, co činil a zač zemřel.

My rozumíme.

(Slovo Českých Evanjelíků k 500-leté památce upálení
Mistra Jana Husa.)

*Dnes vzpomíná svět celý Mistra Jana
a jeho smrti trapné, hrdinné,
jak jeho dílem cesta uchystána
v říš světla, pravdy, která nehynie;
jde v duchu k branám Kostnice,
zří jasný plápol hranice,
a vzdává hold mu úcty povinné.*

*A národ Husův — ten mu věnce rýje,
a starí pomníky mu po městech,
v desk tvrdou plochu slavné jméno rýje,
by hlásalo vše, jak byl velký Čech,
jenž v boj se s moci temna dal
a vytrval a směle stál
až ve poslední svého žití dech.*

*Co my, již jako ostrůvkové malí
jsme pozůstali z proměn závějí? —
z dob vichřic, bouří zlých jsme zachovali
si skvosty, které duchu prospějí;
nám Písmo, kalich, pokladem,
sám Kristus spásy základem,
a život v Ném a z Něho, nadějí.*

*My zříme v řadách Božích bojovníků
své předky pod praporem s kalichem,
jak mužně čelí nepřátel svých šiku,
již zpustošiti chtěli českou zem;
třesk zbraně, vozů dunění
a písně svaté nadšení
děs, zmatek budí v vojsku křižáckém.*

*Když palcát ustal, přišla doba nová,
kdy jinak pravda Boží hájena;*

to našich dědů bylo žití, slova,
jichž mocí víra v Krista tvrzena;
aj, snaha, Pán by chválen byl,
by On se ve svých oslavil
a všechněm pravda byla zjevena!

Však zlobou světa stádce rozchnáno,
mrrou jedni, jiní z vlasti vyhnáni,
by splnilo se zas, co v Písmě psáno,
že pobožných zpěv vyzní v zalkání, —
tu otců našich, matek sbor
má chrámy z lesů, ze skal, hor
a čeká na svobody svítání. . .

I přišel den a radostně se hlásí
jen hrstka malá věrných Sionských,
že v Písmě chtějí hledat cestu spásy,
jak učil Hus, a ve dnech dobrých, zlých
to dědictví zas synům dát,
a v pravdě Boží setrvat
a Pána slavit ze všech mocí svých.

A my jsme jejich děti, — s chloubou díme, —
nám dědictví se po nich dostalo;
co máme, chceme, a co vytrpíme,
je svěřeno nám, aby volalo
zas národ k pravdě, spasení,
kde síla k žití; nadšení
by právě v Českých srdcích zaplálo.

Ó Mistře Jene, my Ti rozumíme,
jak Ty jsi hledal, toužil, pracoval,
Tvé statečnosti, síly pramen zříme,
oč v životě jsi, smrti bojoval. —
Tvým skráním chceme věnec dát,
a pracovat a za to lkát,
by Bohu za Tě národ děkoval!

Fr. Pokorný.

“Za Husem”.

“Vzpomínejte na vůdce své, kteří vám mluvili Slovo Boží, jejichžto obcování jaký byl cíl spatřující, následujte víry jejich.”

Apoštol Pavel.

TENTO rok je pro nás Čechy rokem památným. Zale-táme v myšlenkách ku břehům řeky Rýna k ono-mu památnému kameni, který naznačuje místo, na němž před pěti sty lety, ve plamenech poslední modlitby učinil věrný pravdy Boží mučedník a člověk šlechetný — Mistr Jan Hus.

Skorem v každé české osadě v Americe letošního roku jména kostnického mučedníka jest vzpomínáno. Pouhým ale vzpomínáním na Husa a každoročním oslavováním je-ho památky nedocílíme pravého užitku z jeho života, jest-liže upřímně nezatoužíme po tom, abychom jednou pro vždy pochopili hlavní příčinu proč na něho vzpomínáme, a abychom pochopili základ, na němž Hus vzbudoval pevný svůj charakter a poznali onu hybnou sílu, která životem je-ho jej provázela a učinila jej takovým, že na něho po věky vzpomínáno bude.

Při oslavách Husových nesmíme nechávat ty věci stranou, které jedině činí Husa světového významu. Hus byl neohroženým svědkem Pravdy Boží. On zemřel pro to co bylo jeho přesvědčením a na něm se máme učit, co je to býti celými lidmi. Havlíček Husovi rozuměl, Augu-stín Smetana také, ale dnes jest mnoho těch, kteří jemu nerozumí a jeho nepochopují a za jaké pravdy zemřel ne-vědí aneb věděti nechť.

Co jest to tedy, co činí Husa světového významu, hr-dinou úctyhodným a po staletích ještě význačným? Jest to právě to, na čeho při mnohých slavnostech Husových jest zapomínáno a o čem jeden slavný český spisovatel v knize Mistr Jan Hus píše takto: “Celým Husovým živo-

tem, celou jeho povahou, ano celou jeho duší táhnou se jako barevné nitky dva pojmy, kterým jestliže nerozumíme, nerozumíme celé té jeho duši, celé jeho povaze, ano celý jeho život, desetkrát ano stokrát pojednáváný, jest pro nás hádankou. Ten jeden pramen jest víra v Boha a Krista a ten druhý Písmo Svaté aneb zkrátka Písmo. Vynechte z Husova života Písmo a Hus není Husem, nezmiňujte se při něm o víře a Hus, tento charakter čistý a jasný, kalí se nám v mrákotu a stává se nesrozumitelným."

Při oslavách Husových prostě se řekne: "Hus umřel za pravdu," ale za jakou pravdu, to se schválně zamlčí. Dělalí z Husa opravovatele české mluvnice a velikého vlastence, Hus byl obé, to je pravda, ale to nebylo to, co učinilo Husa Husem. Mužů, kteří opravili českou mluvnici a kteří českou vlast velice milovali, bylo mnoho, avšak pro to na ně svět nevzpomíná. Hus nebyl vyzván, aby odvolal českou mluvnici, nebo lásku k vlasti, nýbrž Hus byl vyzván, aby odvolal Slovo Boží, které hlásal a jen proto, že Slovo Boží neodvolal, musil umřítí. Proto, a jen proto, že Hus zůstal věren ne české mluvnici ani české vlasti, nýbrž pravdě Boží, proto byl upálen! Hus byl veliký svou vírou ve Slovo Boží, na mluvnici mu sáhnout směli, ale na slovo Boží mu sáhnout nesměli!

A proč se držel Hus tak slova Božího? Proto, že to slovo Boží ukázalo mu cestu k Ježíši a v Něk našel Hus to, co duše jeho tolik hledala, totiž spasení své; a když našel Hus v Kristu spasení své byl spokojen. Byl snad Hus proto, že věřil v Boha, v Krista a v Bibli nedouk? Učinili by nedouka profesorem vysokého učení pražského? Komenský také Bibli věřil a byl učitelem národů!

Čteme-li dějiny našeho národa, co vidíme? Vidíme, že český národ stal se velikým a slavným svou opravdivostí, svou vírou a láskou k Bohu a k Bibli. To je věk, věk nejintenzivnějšího českého náboženství, do kterého česká nevěra sáhnouti musí, chce-li se pochlubit jiným národům;

tu odvolává se na Husa, Komenského a České Bratry.

Dnes český člověk stojí na rozcestí jako Herkules, nevěda kam se obrátit: k víře nebo k nevěře? On miluje Husa, ale co s tou Husovou vírou? Dá se tato víra od něho odlišit, oddělit? Ne, nedá. Vlast milovat a českou řeč zdokonalit dovede leckdos. Ale pro pravdu Boží v plamelech shořet, dovede jen víra; dovede jen ten, kdo tu pravdu Boží miluje víc než život a duši svou. Bez Bible a bez víry by se Hus nikdy nestal, čím skutečně byl! Tak nám ho dějiny představují a tak ho musíme pojímat. Nelze Husa velebit a víru šlapat. Chceme-li ctít Husa, musíme ctít i jeho víru. Buď Husa s vírou, aneb vůbec žádného Husa! Každé jiné hledisko je nelogické, neudržitelné.

Hus se stále odvolával co v Písmech je psáno. On věřil Bibli a žil dle Bible! Co ale je Bible dle učení české nevěry? Nemravná kniha! Hus tedy, který Bibli měl za jediné pravidlo víry a života, nebyl žádný čistý charakter, nýbrž byl nemrava! A nemravou byl Komenský! A nemravové byli naši předkové všichni! A nemravové jsou i svobodní zednáři! Bible je kniha nemravná, ale "bible pro zasmání" — to je pravý vzor čistoty! To je ta nevhodnější a nejušlechtilejší četba pro *čisté* srdce a *čistou* mysl. Takovým pokrmem živem, — nemusí-li lidský duch přímo duchem anjelským se státi! Proto také ty surové vtípy a oplzlé řeči, ty hnusné nadávky a rouhání nejsou ničím jiným než výronem té andělské čistoty a cnosti.

Hus je velikán, ale při tom jenom ukazovatelem na většího ještě Velikána — Krista. On ukazuje cestu k němu. Přítel ani nepřítel nesmí Husovi upřítí lásku ku Kristu, jemu on se všemi silami a schopnostmi cele zasvětil. Poslechněme jeho rady, kterou zaslal 10. června 1414 z Kostnice, v níž praví: "Všem věrným Čechům, aby Pána Boha milovali, jeho Slovo rádi slyšeli, plnili a pravdu Boží drželi." Navraťme se tedy k Husovým snahám, k Husovu základu, nestyďme se za tu Božskou pravdu, za kte-

rou on v plamenech umíral. Navraťme se z té černé tmy nevěry a pověry k oživujícímu světlu pravdy Boží a tím nejlépe poctíme našeho Husa. Učme se od něho pravdu Boží hledat, pravdu Boží poznat, pravdu Boží hlásat, a za pravdu Boží i umírat. V tom jedině jest naše budoucnost, náš život, naše cena a užitečnost.

F. D. Čada.

Hus, muž Boží, kazatel a reformátor.

ČESKÝ národ není počtem veliký, ale zrodil v době svého trvání celou řadu duchovně vynikajících mužů a žen, z nichž mnozí trvalých zásluh si získali o svůj národ a někteří konečně stali se duchovním majetkem národů jiných. Jeden však vynikl nade všechny, jako slunce vyniká nad slavná tělesa nebeská, — Mistr Jan Hus.

Pět set let právě tomu, co ho v kostnici jako kacíře upálili, ale on po celou tu dobu žil a žije do dnes v srdcích milionů Čechů jako největší Čech, nejlepší křesťan. Ať o něm řekne některý cizinec, že je jen předchůdcem reformace, on je přece jen v pravdě původcem a duší její a to nejenom české, ale reformace vůbec; bez Husa nebylo by Luthera a Kalvína. On to byl, který první učinil národní reformaci, kdežto jiní v době jeho a před ním jen se o to pokoušeli a reformní myšlenky po většině v knihách ukládali a tak ve směru tom jen na jednotlivce působiti mohli, kdežto Hus reformoval národy.

Nemůžeme neoceniti jeho hlubokého vzdělání, vlastenecké snahy, práce v zdokonalení českého pravopisu atd., ale toto vše nečiní Husa Husem, neboť to činili i jiní bez získání si jména světového. Hus stává se pravým velikánem jen jako muž Boží, jako kazatel a reformátor. On je tak veliký a mocný, že zachvacuje a unáší sebou jako veletok nejen ty, kteří snaží se věřiti jak on věřil, ale i ty, kteří jsou ve sporu s učením, jemuž on učil. Každý však ho musí obdivovati, každý se mu kořiti. Hus byl tedy ve-

liký nejprve jako muž Boží. Nestal se takovým hlavně svým přičiněním, jako že byl k tomu vychován samým Bohem, který k svým plánům potřeboval muže Husova charakteru. Hus roste pozvolna a vždy výše ku nebi a neví ani, že roste a co vše vykoná, ale vidí před sebou tolik práce pro ten svůj ubohý národ, a v tu se vkládá s celou silou a láskou své veliké duše a v důvěře v Boha, a ruka Boží ho vede a sílí a uvnitř čistí a zmocňuje. A toto jest, čemu lidé po většině nerozumí, té jeho vyšší výchově a řeknou nám, že by Hus dnes jinak smýšlel anebo dokonce nevercem byl. Ale kdo to může dokázat! A kdyby se to i mohlo připustit, pak by Hus už žádným Husem nebyl, poněvadž Hus je velikán jen jako muž víry, muž Boží, neboť jen tak mohl vykonati to, co vykonal a umřítí smrtí mučednickou.

A když už byl vychován v té vyšší škole od toho nebeského učitele, pohledme, jak dovede se zapírat, co vše snést, co vše obětovat a co dokázat. On dovede obětovati vše, co mu kdy bylo ziskem podle těla, nedbá již slávy světa, pohrdá biskupskou stolicí a nenechá si překážeti v následování Mistra a v práci pro něho a jeho lid. Vyvoluje hanbu za slávu, nenávisť za přízeň, nepohodlí za dobré bydlo, prchá z Prahy, žije v chudobě, v pronásledování, v klatbě, nasazuje vlastní život. Jako člověk vážil si života, lne vroucně k vlasti, oceňuje pokoj, přátelství, přízně církve, ale míti toto a zapřítí Krista, jak ho ze slova Božího znal, toho Hus dokázati nemohl a nedokázal. Jsme přesvědčeni, kdyby znovu žil, znovu by byl ochoten nastoupiti tu starou křížovou cestu rád a bez reptání. A tak i jeho stoupenci u víře třeba s bolestí a lítostí hleděli na ty krvavé katastrofy, na to kruté proti-reformační pronásledování, žalářování, popravy a vyhnanství, přece by raději vše to také chtěli prodělati, než od poznané pravdy ustoupiti a skloniti hlavu pod otrocké jeho lidských ustanovení a světské moudrosti.

Nedivíme se tedy, že Hus, ten muž víry, s takovým vnitřním životem, přesvědčením a láskou k lidu, musel býti i velikým kazatelem. Nemohl si pomoci, on musel. Tu pak z něho nemluvil už jenom člověk, ale skrze člověka Bůh. A co tu mluví Hus, jde zhloubí zaníceného nitra a lid s ním je jedno srdce a jedna duše a lpí na každém jeho slově, které on k nim promlouvá. A podivno, Hus není žádným výmluvným řečníkem, který by uchvacoval zástupy výmluvností a přece lid k němu četně přicházel, poněvadž kázal čistou pravdu způsobem dychtícímu lidu přístupným, a kterou také sám na sobě zažíval. Třeba mnohdy hříchy lidu trestal, lid trestání jeho přijímal, poněvadž poznával, kterak Hus to s ním dobře míní.

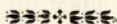
A Hus jde dále. Nevykládá jen prostě Písmo. Nepoukazuje toliko na Boha, jako na laskavého otce a původce všeho dobrého na tomto světě, jenž vše řídí rukou svou a spravuje; nemluví jen o Kristu, jakožto příteli hříšníků, který svůj život dal za spasení světa, ale on mluví i trpěci pravdy o hříchu a pokání, o opuštění zlého a následování dobrého. Tepá hřích a znemravnělost nejenom lidu, ale hlavně kněžstva ba i samého papeže. Lid se nechává kárati a z bludu vyváděti ochotně, ale hierarchie uražena proti Husovi v žalobách k papeži se odvolává a když též na mnohé při tom v církvi, co s Písmem se nesrovnává, Hus poukazuje, za bludaře ho prohlašují, který nemá práva na chyby církve poukazovati, ale mlčeti, až ona sama k nápravě dospěje. Hus však byl jiného náhledu. Tvrdil, že každý má na základě slova Božího právo pravdu zastávati, ano že to svatou povinností každého tak činiti. — Hus nepodstoupil boj proti zkaženosti kněžstva a církve, aby tuto povalil a jí pozbaven postavil oltář rozumu ve srdci svém, ale aby ji napravil v hlavě i v údech a tak ji přivedl a trvale usadil u nohou Spasitele, jemuž náležel každý jeho srdce tluk, každá myšlenka, každé jeho slovo, každá kapka krve, život i smrt. A život ho stály reformační snahy,

zemřel smrtí mučednickou.

Čtete spisy Husovy a poznáte, jakým Hus byl a co chtěl; poznáte, že to byl muž naskrze dle srdce Božího, charakteru ryzího, života bezúhonného, vůle nezlomné, lásky nezměrné a že snahy jeho se nesly hlavně k reformaci vrácením se ku čistotě církve, jak ji založil Kristus a pěstovali jeho apoštolé.

Čeští protestanté, nejoprávněnější Husovi stoupenci, vychováni na tradicích a učení velikého svého reformátora a slavných Českých Bratří, nejlepších to evangeliků světa, nikdy se nevzdali myšlenky, že jen tehdy zkvete národu českému doba nová a vrátí se mu bývalá sláva, když bude stavěti na zásadách Husových, na té pravdě Boží pro kterou on tak ochotně umřel na hranici.

Václav Hlavatý.

Hus co člověk, co Čech a co mistr.

JÁDRO člověka nepoznáváme z jeho doktorských titulů aneb akademické práce, ale z jeho života a charakteru co muže. Po všem všudy, to největší, co můžeme o člověku říci jest, že jest pravý a celý muž, — muž charakteru. Než muž, kdo jest víc? Ten pak, který není pravým mužem, — člověku jemuž schází páteř charakteru, — byť i sebe více akademických přílepků měl, úcty nevzbudí! Shnilé dřevo můžete jak chcete krásně nabarvití, přece se shroutí.

Mistr Jan Hus byl především pravým a celým mužem. On nebyl výstřední asketa nějaký, ale miloval život a těšil se z něho tak jako jiní lidé. On znal úsměv a lásku přítele, on znal pocit moci vůdce národa, — rektora pražských vysokých škol, — a na druhé straně on též znal zlobu a sílu zášti a nenávisti, kterou proti sobě popuzoval. Ale on znal něco, co bylo cennější nad vše toto, — nad přátelství, nad osobní úspěch, ano i nad péči o svůj vlastní život. Jemu šlo na předním místě o pravdu Boží,

tu pravdu Písma. Pro tu stojí ten měkký, citlivý Hus jako starověký Athanasius: "Athanasius proti světu!" Ne že by byl zatvrzelý, neb že by nebyl přístupný poučení, ale jak sám pravil: "Bojím se tak učiniti, (odvolati,) abych nebyl lhářem před tváří Páně, a též abych svědomí a pravdy Boží neurazil, . . . a také proto, abych tak veliké množství, jemuž jsem byl kázal, nepohoršil." On nemůže odvolat, poněvadž za jistých podmínek život nestojí za žití: za zradu pravdy a svědomí život nestojí!

Svou si nechte marnou slávu
Svou biskupskou stolicí;
Státí budu k Páně právu
i na žhoucí hranici!

"Pro kousek chleba pravdy nezradím!"

Přes své vysoké úřady a hodnosti, Hus se vždy cítil býti jedním z lidu. Z Kostnice on pozdravuje milé své v Betlémě "v Kristu milí bratři ševci, krejčí a písaři." U něho každý člověk platil, ale žádný příliš mnoho. "Hus bojoval proti nešlechtnosti, byť i trojatou korunu nosila."

Zvláště dojímavý rys Husovy povahy jest jeho láska, již oplývá i ku svým nejúhlavnějším nepřátelům. I Štěpána z Pálče prosí za odpuštění, pakli mu kdy urážlivé slovo dal. A žalárníkovi svému snaží se odplatiti za jeho laskavé s ním zacházení spiskem, který zvláště pro něho napsal.

"Ani katolík, ani protestant, ano ani Turek, ani pohan neubrání se obdivu vznešenosti a zbožnosti jeho myslí, citlivosti jeho svědomí; lásce jeho, prokazované nepřátelům; jeho vděčnosti k dobrodincům; nade všechno ale velikostí jeho ducha, provázené skromností a pokorou téměř bezpříkladnou."

Hus, ten nejslavnější České země syn, z české matky zrozen, co věrný Čech žil, a smrt jeho české jméno po celém světě slavným učinila. Husovo vlastenectví ale není

nějaká červenobílá fanglička, a jeho vlastenecké credo jest hlubší než

“až do těch hrdel a statků,
(pokud to nestojí víc než zlatku.)”

On byl dobrým vlastencem a též dobrým křesťanem. On miluje český lid a snaží se dosáhnouti nejvyššího blaha národa právě tak dobře svými kázáními, jako svojí opravou mluvnici. Ba, jednou z příčin proč se vydal do Kostnice jest, aby odčinil pohanu “kacířství,” jež lpěla na českém jménu z velké části jeho vinou (neb raději zásluhou.) On se staral o vývoj a rozkvět českého jazyka. On byl bojovníkem o česká práva na universitě. Ale že snad by byl nějakým úzkoprsým provincionářem, národnostní záští zaslepeným, to také není pravda. Hus nebyl úzkoprsým ve svém vlastenectví, ale stavěl charakter nad národnost. Sám písemně toho potvrzuje: “Kristus ví, že mám pobožného Němce raději, než bezbožného Čecha, i kdyby to byl můj vlastní bratr.” Zde mluví člověk, který zná mimo pásku národnostní ještě vyšší pásky, která pojí všechny národy v jedno: V Kristu Ježíši všichni lidé bratři jsou. Jako všude jinde, i zde můžeme viděti o co Husovi běželo v první řadě.

Hus, ten věrný matky české syn a Čechů vzor, na něhož každý Čech právem hrd jest, a přece, — s jakou bolestí musíme čísti ta slova, psaná v “Husově věrným Čechům listu posledním”: “A Čechové, nejukrutnější naši nepřátelé, dali jsou nás jiným nepřátelům v moc a u vězení!” Zdaliž na věky bude pravdou, že “prorok nemůže zhynout mimo Jeruzaléma”? Že to vždy musí být jeho vlastní lidé, kteří jej Římanům vydají, aby byl ukřižován! Tak i dnes, přes všechny ty jalové fráze chvály, co dělají Čechové s odkazem Mistra Jana Husa, jehož ctitelé se pravějí býti: “Všem věrným Čechům, . . . aby Pána Boha milovali, jeho slovo rádi slyšeli, plnili a pravdu Boží drželi?”

Pokud se učenosti týče, ač za svými součastníky v ničem pozadu nezůstal, přec koncil Kostnický učenějšími muži chlubiti se mohl. Ano i bohoslovecké zásady, pro něž bojoval a odsouzen byl, nebyly jeho původní, ale přejmuty od Wyclifa. A přece, vždyť i jiní znali spisy a zásady Wyclifovi, ale byl to jen Hus, a nikdo jiný, který vykonal co Hus vykonal. Nikdo jiný to ani býti nemohl. Neb pouhý nějaký intelekt, byť i sebe pronikavější byl, nemohl by to dílo vykonati. Zde bylo potřebí hloubky citu, vytrvalosti vůle, a stálosti při pravdě, a posvěcení se práci, jaké pouze Hus měl. Neb v těchto ohledech Hus převyšoval a zastínoval všechny své vrstevníky. “Mnoho bylo nábožných otců v Kostnici, ale toho nejpobožnějšího upálili.”

Pro Husa bohosloví nebyla snůžka učených formulí, jež ústa hladce odříkávala, aniž by srdce o nich co vědělo; pro něho bohosloví mínilo svatý život. On sám ve svém srdci zkusil, co hlásal jiným. Ne mrtvou literu on hlásal, ale život v Kristu Ježíši. Byl čas, kdy i on z paměti odříkával jalové fráze, jichž smysl neb nesmysl s jeho životem neměl co dělati. Ale přišel čas, kdy jej Písmo přetvořilo. Jeho život pak kázal mocněji, nežli ústa jeho. “Ty jeho přísné mravy, život plný kázně, beze vší naruživosti, tak že nebylo co by při něm kdo káral, . . . i k těm nejnižším se skloňující lidumilnost kázala mocněji, než jakákoliv výmluvnost jazyka;” tak o něm svědčí jezuita.

Písmo svaté bylo zdrojem jeho theologie, a jeho nejvyšší autoritou. Ne co řekl Tomáš Aquinus, Duns Scotus, Wyclif, všeobecný církevní sněm, aneb papež, ale co řekla Bible, mělo pro něho rozhodující váhu. “Nechci být rozumější než celý sbor, ale prosím vás, dejte mně toho nejposlednějšího ze sboru, jenž by mně Písmem lépe a důrazněji poučil, a hotov jsem hned odvolati.”

M. Špínka.

Historie české presbyterní církve.

První počátky české presbyterní církve sahají v dobu před r. 1880. Tehdy čeští evangelíci spojili se v kroužek pro společná shromáždění. Velice se o ně zajímali američtí Presbyteriáni, jmenovitě T. M. Sinclair, Dr. E. R. Burkhalter a dp. F. Kun z Ely jim duchovně po česku přísluhoval, což i později činíval, než si opatřili vlastního kazatele. Jako všechny počátky i tyto byly nesnadné. Mezi Čechy tu vál vítr křesťanství odporný a ten hlouček našich byl také malý a právě ve všem ne jednomyslný. Neměli ani kde by se scházeli pravidelně a tu byli odkázáni na různá místa, ano našli i přístřeší jedné doby v jatkách v místnosti pro děláání beden. Roku 1880 návštěvou p. G. E. Szalatnaye, potomního superintendenta českého, byli velmi povzbuzeni a pokusili se o jakousi organizaci, která teprve na jaře významného roku 1889 se plně uskutečnila. Téhož roku koupena chrámová budova a na rohu 9. aveny a 7. ulice postavena. Tam se služby Boží konaly až do 25. června 1915, kdy byla odstraněna. Majíce místo společného shromáždění naši evangelíci zatoužili po stálém kazateli, jehož se jim dostalo na konci roku 1890, kdy k nim zavítal z Čech a zvolen byl Rev. V. Hlavatý, který setrval na místě až do tohoto času. Příchodem nového kazatele nastala nová doba církevního života. Shromáždění se konala teď pravidelně, bylo zde středisko, kol kterého se kupily upřímné snahy pro věc Boží nadšených lidí. Počet úduů rostl. Křesťanská snaha založena, nedělní škola valně zvětšena. Již roku 1892 poměrně malá ještě, ale snaživá církev vystavěla pěknou faru. V následujících letech brala se církev pravidelným chodem jiných sborů se všemi těžkostmi i radostmi, vždy hledíc ku předu k pokroku. Postupem času údové počínali přemýšlet i o novém kostele. Od roku 1906 poznenáhlu přicházely příspěvky na postavení nového chrámu, takže na konci r. 1914 církev měla pohotově na \$5,000. Při 25-letém jubileu dedikace starého chrámu v poslední neděli minulého roku, církvi četné shromážděné kazatel poukázal na potřebu nového chrámu a při výroční schůzi v lednu t. r. shromáždění uvedeno v nadšení oznámením příjmu \$1500 od několika přátel mimo církev. Usneseno pak postaviti budovu v ceně \$20,000 a přistoupeno ihned k sbírání a upisování příspěvků k tomu cíli. Církev má naději, že když ku jmenované sumě připojí se několik tisíc za varhany, na něž ve fondu slušná částka je připravena, obětavostí úduů a přátel církve veliké dílo ku šťastnému cíli přivedeno bude. Dlužno připomenouti, že církve k uctění památky Jana Husa spěchá v tento památný rok postaviti důstojný chrám a nazve jej "Husův pamětní presbyterní chrám", dle kteréhož jména církve tato i napotom budiž známa.

Methodistický Sbor "Jan Hus."

Roku 1891 spolek mladíků z anglického chrámu sv. Pavla, našel na východní straně na rohu 10. ave. a 2. ul., místnost pro misijní práci mezi hustě usazenými tam Čechy. Co první pracovník, povolán nadaný a Bohu odaný český mladík, Jan Tauchen, z Chicaga. V květnu, r. 1892, sbor byl zorganizován s 12 členy a zasvěcena byla budova pro českou práci. V tuto dobu počal br. Tauchen též na západní straně v angl. kostele, roh 10. ave. a 2. ul. česky kázati. Dne 8. dubna 1894 otevřena byla nová místnost pod jménem: "Husova Kaple" na rohu 11. ave. a 7. ul. Horlivým pomocníkem při této práci byl Jos. Karban, rolník, bydlící asi 7 mil od města. Příčiněním jeho, ve vůkolí jeho bydliště, založená byla nedělní škola, sbor zorganizován a kostel vystaven. Práce tato jest nyní pod správou sboru v Ely, jako jedna z jeho filiálek, a utěšeně vzkvétá a pokračuje. Úmrtím br. Jana Tauchena, 7. dubna 1895, ztratil sbor horlivého pracovníka. Uprázdněné místo nastoupil R. M. DeCastello. Za jeho správy sbor zakoupil na západní straně, 14. ave. a jižní první ul., pozemek, na který přestěhován byl kostel, koupený od angl. presbyterní církve, a v kterém až do dnes sbor se shromáždíuje. V červenci r. 1899 ustanoven byl duchovním správcem dp. F. Závodský, jenž věrně až do r. 1913 zde působil. Nynější kazatel, F. D. Čada, ujal se osiřelého sboru v říjnu r. 1914. Sbor prospívá a roste a naděje jest, že Pán vždy bohatěji žehnatí bude. Sbor hodlá v nejbližší době stavěti na církevních pozemcích nový chrám a moderně zřízenou budovu, která by vyhovovala všem požadavkům nynější práce. Důvěrníci sboru jsou: Jos. Samek, V. Dlask, Fred Samek, Čeněk Stelcík a Jos. Kačer.

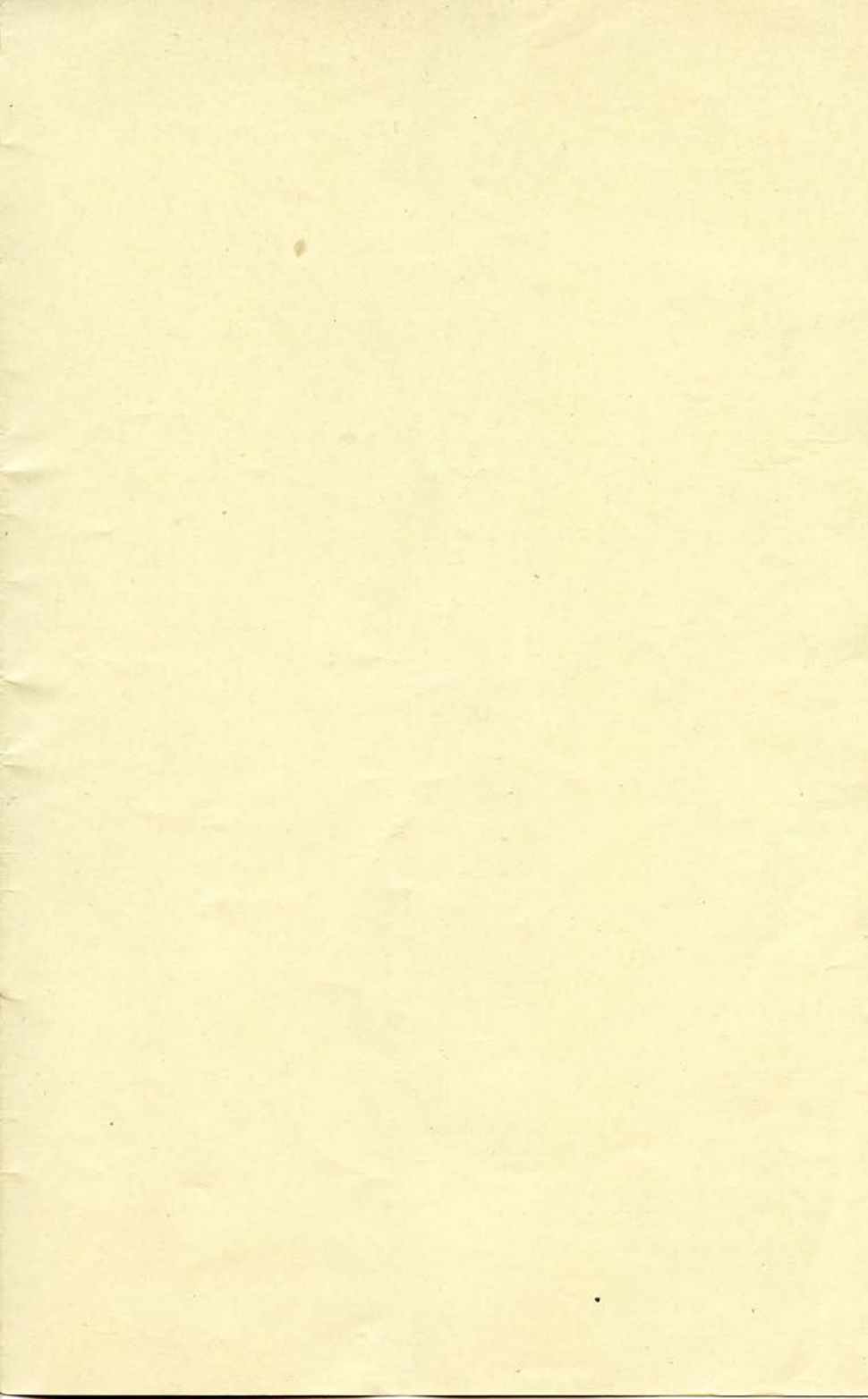
Česká Reformovaná Církev.

Česká Reformovaná Církev jest nejmladší z tria cedar-rapid-ských českých evangelických církví. Za svůj vznik vděčí dp. Jos. Balcarovi, t. č. faráři Neodvislé Ref. Církve v Ely, Ia., který na vyzvání místního faráře První Ref. Církve, Rev. F. S. Bromera, započal misijní činnost mezi svým i jiným reformovaným lidem zde usazeným. Rev. Bromer laskavě poskytl svůj kostel ku schůzích těmto. Po 16-ti měsíční misijní činnosti církev konečně formálně zorganizována byla dne 3. října 1909. Po nějaký čas, dříve než si postavila svůj vlastní stánek služby, scházela se v plátěném stanu, tak zvaném "Bohemian Tabernacle." Na podzim pak v roce 1910 započato se stavbou kostela na 2. ul. a 15. ave. záp., jehož postavení umožněno bylo peněžní půjčkou Boardu domácích Misí Ref. Církve ve Spoj. Státech, a kterýž odevzdán byl slavnostním způsobem svému účeli dne 15. ledna 1911. Církev pak i na dále utěšeně zkvétala.

Dne 23. září 1913 dp. Jos. Balcar podal církvi svoji resignaci. Po té církev byla nějaký čas bez kazatele, až v květnu r. 1914 Board domácích Misí vyslal bohosloveckého studenta, p. M. Špinku z Chicaga na toto pole, by přes své prázdniny o církev pečoval. Pan Špinka byl později církvi zvolen, by zastával místo kazatele až do času svého vystudování. Ale potom tento plán byl změněn, a on byl ordinován a instalován co kazatel sboru dne 27. června 1915.

Účelem této církve jest učiniti z lidu českého v pravdě lid Husův, který by nejen chlubil se jeho jménem, ale také šel v jeho slépejích.

SC.1.33.1
Pulkrab 2012.107